

Ο Καβάφης στα Ιταλικά

Ήταν Φεβρουάριος του 2005, όταν είχα μια επαγγελματική διαμονή διάρκειας ενός μήνα στη Ρώμη. Έχοντας φύγει ως συνήθως βιαστικά (η βαλίτσα να κλείσει την τελευταία στιγμή), διαπίστωσα ότι δεν είχα πάρει μαζί μου ούτε ένα βιβλίο. Το τρίτο βράδυ, κι αφού η Ιταλική Τηλεόραση είχε πλέον γίνει ανυπόφορη, βγήκα έναν περίπατο που μ' έφερε στον Κεντρικό Σ/Σ της Ρώμης, όπου τα καταστήματα μένουν ανοιχτά μέχρι πολύ αργά. Για καλή μου τύχη, βρήκα ένα μεγάλο βιβλιοπωλείο και μπήκα μέσα χωρίς συγκεκριμένο σκοπό ν' αγοράσω κάτι.

Περπατώντας στους διαδρόμους, έπεσε το μάτι μου σ' ένα μικρό, χαρτόδετο βιβλίο της σειράς Poesia del '900: „Costantino Kavafis: Poesie“ (Oscar Mondadori), γραμμένο με τη φροντίδα του Filippo Maria Pontani, με εκτεταμένη εισαγωγή και σχολιασμό και, το κυριότερο: με τα ποιήματα του Καβάφη, στην αριστερή σελίδα στα Ελληνικά και στη δεξιά σελίδα μεταφρασμένα στα Ιταλικά. Αλλά τι μετάφραση! Ο λόγος ποιητικός, να ρέει, να σε συνεπαίρνει, οι ήχοι να αντηχούν στ' αυτιά σου μια στα Ελληνικά και μια στα Ιταλικά, οι λέξεις να παίζουν μεταξύ τους από την αριστερή σελίδα στη δεξιά, και πίσω ξανά. Τι συγκίνηση να βλέπεις τις *Επιθυμίες* να γίνονται *Brame* και τον *Πολυέλαιο Cantelabro*, ενώ η *Παλαιόθεν Ελληνίς* να μεταμορφώνεται σε μια *Da tempo antico ellenica* και η προοπτική ν' αλλάζει καθώς το βλέμμα πήγαινε από τη μια μεριά του βιβλίου στην άλλη.

Δεν είναι μόνο που μου κράτησε συντροφιά στη Ρώμη αυτό το βιβλίο. Είναι που ήμουν σίγουρος ότι, παρά τις αμέτρητες αναφορές του Καβάφη στην Ιστορία του ευρύτερου Ελληνισμού, τα ποιήματά του έχουν να πουν πολλά και σε άλλους, που δεν τον έχουν γνωρίσει από παιδιά. Δάνεισα το βιβλίο σε μια Ιταλίδα φίλη, που δεν ήθελε να το αποχωριστεί, και μόνον μετά από επίμονες υπενθυμίσεις μου το επέστρεψε, γεμάτο από σημειώσεις γραμμένες με μολύβι, δίπλα σε κάθε σχεδόν ποίημα.

Όσο μπορείς, λοιπόν.

Quanto più puoi

Farla non puoi, la vita,
come vorresti? Almeno questo tenta
quanto più puoi: non la svilire troppo
nell' assiduo contatto della gente,
nell' assiduo gestire e nelle ciance.

Non la svilire a furia di recarla
così sovente in giro, e con l' esporla
alla dissennatezza quotidiana
di commerci e rapporti,
sin che divenga una straniera uggiosa.